

را راحت کرده اما در گذشته ناخدایان بسیاری از این بادهای شدید و شناسنامه دار و علایم آن‌ها را می‌شناختند و با سنجش وضعیت هوا و خلیج فارس متوجه می‌شدند که آیا وقت صید و رفتن به دریا هست یا نه! او درباره بهترین و بدترین زمان برای دریانوردی در خلیج فارس می‌گوید: بهترین زمان برای زدن به دل دریا از نهم مرداد تا مهرماه است البته در این زمان بادهای فصلی و محلی می‌وزد؛ اما قابل پیش‌بینی هستند ولی بدترین زمان برای سفرهای دریایی در خلیج فارس از مهر تا دی‌ماه است. در اواخر مهر نخستین باد یا ضربه را داریم که بادی ویرانگر است. پس از آن در آبان ماه باد «لیمر» یا «لهیمیر» را داریم که شدت این باد به اندازه‌ای ناگهانی و غافلگیرکننده است که ممکن است در عرض چند دقیقه یا چند ساعت، خسارت‌های سنگینی به بار آورد.

● مشهورترین بادهایی که در خلیج فارس می‌وزند

ناخدای کهنه‌کار بادهایی که روی دریا می‌وزند را خوب می‌شناسد. او در معرفی بادهای محلی خلیج فارس می‌گوید: بادهای محلی در واقع همان طوفان‌های خلیج فارس هستند که در اثر اختلاف فشار بین بیابان گرم عربستان و ارتفاعات جنوب ایران در فصول مختلف پدید می‌آیند. این بادهای معمولاً در تمام سواحل خلیج فارس می‌وزند و هر کدام وزش خاصی دارند. به عبارت دیگر، موسمی هستند و همراه با علایمی مثل شکل ابرها، نوع رعد و برق، صاف یا کدر بودن آسمان، نزدیکی یا دوری افق بر اثر شرایط خاص جوی، جزر و مد شدید یا هوای بسیار آرام و... پدید می‌آیند. از مشهورترین بادهای محلی که در خلیج فارس می‌وزند، می‌توان به باد پیرزن یا «بَرْدُ الْعُجُوز»، باد شمال عید، باد غروب سهیلی، باد «ثُریه» یا «غُیوب» یا «غُیوبی»، باد شمال یا «باد بارح»، باد بحری، باد شمال ترازو، باد دُمبو، باد بُهیل، باد رابع، باد شمال سهیلی، باد «بِسْتَه» ششمین ستاره هفت برادران، «سبعه» باد شمال یا هفتمین ستاره هفت برادران، باد «لکِیذ» یا باد گول‌زن، باد لیمر، باد ضربه شمال، باد گیت، باد تریه، باد قوس و... اشاره کرد.

**گرداب‌های آبی
خطرناک‌ترین تهدیدی
بود که در خلیج فارس
شناورها با آن مواجه
می‌شدند**

اشاره می‌کند و می‌گوید: اگر ماهی استخوانی بود مثل ماهی خارو، صبور و... آن‌ها را اغلب نمک زیاد می‌زدند و خشک می‌کردند و اگر هم ماهی‌ها گوشتی بودند، آن‌ها را پس از اینکه تمیز می‌کردند، می‌شستند، به نمک زیاد آغشته کرده و در حلبی می‌گذاشتند که باید چند ماه می‌ماند و بعد طعم بسیار لذیذی پیدا می‌کرد. سپس با آن غذاهای خوشمزه‌ای درست می‌کردند. البته امروز کمتر ماهی خشک می‌کنند ولی همچنان در برخی از نقاط استان ماهی در حلبی می‌اندازند که به آن «ماهی شور» یا «ماهی سور» می‌گویند.

وی با حسرت ادامه می‌دهد: قدیم‌ها دریا بسیار پربرکت بود و مثل امروز نبود که در اثر عوامل زیست محیطی و انسانی و صید بی‌رویه سفره دریا از ماهی و میگو و هر آیزی دیگری خشک باشد.

البته آن زمان صیادان هم تلاش می‌کردند با ادوات ناچیز و ناقص صیادی که دارند، طوری صید کنند که ذخیره خلیج فارس همیشه پر و پیمان باشد. بنابراین به اندازه نیازمان صید می‌کردیم که فقط درآمد همان روزمان تأمین شود و حرص نمی‌زدیم.

● هواشناسی کار دریانوردان را راحت کرده

ناخدا خاطرات فراوانی از سفرهای دریایی‌اش بر پهنه خلیج فارس و اقیانوس هند دارد.

سفرهایی که با خطرهای فراوان همراه بوده است. ناخدا طیب‌نژاد مطلق در این باره به ما توضیح می‌دهد که گرداب‌های آبی خطرناک‌ترین تهدیدی بود که در خلیج فارس شناورها با آن مواجه می‌شدند. در صورتی که پیش‌بینی‌های ناخدایان از وضعیت هوا اشتباه درمی‌آمد و در حین سفر با ضربه‌ها و بادهای مهیب فصلی مواجه می‌شدند، اگر بار همراه داشتند، ناچار همه بارها را به دریا می‌ریختند تا شناور سبک شود و شناورها را که اغلب بوم یا ماشووه بودند، در جهت خلاف باد حرکت می‌دادند تا موج‌ها سبب غرق شدن آن نشوند.

این ناخدای باتجربه ادامه می‌دهد: البته امروز هواشناسی کار دریانوردان